

En perill d'extinció. L'Ebre alberga quatre espècies de nàiades, totes en perill d'extinció i una considerada com a no reproductiva



Nàiades retirades el 2013 a la banda esquerra de l'Ebre.
FOTO: JOAN REVILLAS

Una altra espècie que desapareix a l'Ebre

JUDIT CAMACHO
TERRES DE L'EBRE

El riu Ebre alberga quatre espècies de nàiades, que són mol·luscs bivalves de talla mitjana o gran que viuen a les aigües dolces. Actualment, a causa de l'absència de peixos per a la seua reproducció, els canvis al riu esdevinguts per l'acció humana i la presència d'espècies invasores, les nàiades de l'Ebre es troben en perill d'extinció.

Es coneixen sis famílies de nàiades amb més de 1.000 espècies al món, de les quals cinc es poden trobar als rius catalans. La nàiada margaritifera auricularia és la més rara i rellevant, i, alhora una de les quals es troben en més risc d'extingir-se. Aquest bivalve tan sols es troba en dos rius europeus: el Loire, a França, i l'Ebre. Es tracta d'una espècie que pot arribar a mesurar 18 centímetres i pot viu-

re entre 60 i 100 anys. Es troba semisoterrada a les lleres de rius i canals naturalitzats profunds que presenten aigües riques en calci, amb un substrat de grava consolidada i ben ventilada per un corrent ràpid.

Aquest tipus de mol·lusc presenta un cicle vital complex, necessitant la presència d'una espècie determinada de peix per ser l'hoste intermediari de les seues larves per poder completar el seu desenvolupament. Durant l'època de reproducció la nàiada auriculada desprèn milions de gloquidis (larves) a l'aigua que són inhalats pels peixos, quedant fixats als branquials on passen una metamorfosi. Al riu Ebre els dos peixos que tenien aquest paper en el cicle vital de la nàiada auriculada eren l'esturió i la rabosa de riu. Actualment l'esturió es troba extingit a l'Ebre i la rabosa es troba en perill d'extinció. La

desaparició de peixos autòctons de l'Ebre a causa d'espècies invasores és una realitat. D'aquesta manera, les nàiades no disposen d'un peix hoste per als gloquidis i la seua reproducció queda reduïda dràsticament. Per altra banda, la presència del musclo zebra a l'Ebre també està directament relacionada amb la desaparició de les nàiades, ja que les recobreixen i les poden asfixiar, estar directament relacionada amb la desaparició de l'espècie.

A més, el mol·lusc també s'ha vist afectat per la regulació del riu, que és el principal factor en contra de la conservació de l'espècie. Les instal·lacions esportives, turístiques i de regadiu han pogut afectar negativament als exemplars de l'Ebre. A tot això s'hi suma la presència de possibles contaminants al riu, modificant l'hàbitat i impeding el desenvolupament dels peixos hosts.

Aquests peixos també han anat desapareixent a causa de la presència de les preses, ja que han restringit el seu lliure moviment.

Actualment la nàiada margaritifera es considera una espècie no reproductiva al territori català, mentre que a l'aragonès continua estant en perill d'extinció però encara s'estima que es pot seguir reproduint.

Al delta de l'Ebre

A l'Ebre cal distingir dues parts clarament diferenciades pel que fa a les nàiades. Una, la part mitjana, on es trobava la nàiada margaritifera i l'altra, la part baixa, on encara es troben exemplars de les tres espècies restants de nàiades. L'espècie també pot conviure en canals de regadiu. El 1985 es va localitzar una població d'aquesta espècie als canals de reg del delta de l'Ebre, però va ser quan s'estaven recobrint de formigó i es van començar a retirar els exemplars que hi havia a la banda esquerra de l'Ebre a causa de les actuacions que es van dur a terme per combatre el caragol poma. Una d'aquestes accions va ser inundar els desguassos amb aigua de mar, condició amb la qual les nàiades no hagueren pogut sobreviure. A hores d'ara s'està treballant per aconseguir un equilibri entre els tractaments contra l'espècie invasora i la preservació de les nàiades